

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Educació i Universitat
Direcció General de Planificació,
Ordenació i Centres

CULTURA CLÀSSICA (ESO)

Finalitat de l'assignatura

Aquesta assignatura específica pretén dotar els alumnes de l'educació secundària obligatòria d'un coneixement suficient de tot allò que ha estat la contribució del món clàssic a la civilització occidental en els àmbits lingüístic, literari, artístic, filosòfic i científic, a fi que compreguin millor el món on viuen. Aquests coneixements contribueixen, sens dubte, a millorar la formació cultural i lingüística dels alumnes. També els dota del domini d'unes eines útils per a l'aprenentatge de qualsevol disciplina humanística, científica o tècnica.

L'assignatura de cultura clàssica ha d'entendre's com un nexa que connecta els primers coneixements impartits sobre el món antic amb altres assignatures que cursen com matemàtiques; ciències de la naturalesa; llengua catalana; llengua espanyola o llengua estrangera; geografia i història; educació plàstica, visual i audiovisual, o llatí. Al mateix temps proporciona als alumnes una base lingüística i cultural sòlida per adquirir coneixements posteriors en assignatures de cursos superiors. El currículum de cultura clàssica està plantejat com una forma d'introduir els alumnes en l'estudi de l'origen del pensament, de les tradicions i de les manifestacions de la nostra cultura, per la qual cosa té un caràcter fortament globalitzador, ja que s'hi refonen totes les àrees i disciplines.

La nostra cultura és deutora directa de les civilitzacions grega i llatina. A causa d'això, el llegat clàssic perviu i manté la vigència en múltiples manifestacions de la ciència, l'art, l'organització social i la vida quotidiana. El patrimoni cultural de les Illes Balears és ple de referències al món clàssic.

Quan es parla de *cultura clàssica*, cal entendre que es fa referència a totes les aportacions lingüístiques i culturals fetes, de forma complementària, tant pel poble grec —mestre directe i indirecte de tots els nostres coneixements— com pel poble romà —exemple de pragmatisme en la tècnica i la jurisprudència—, que va saber valorar, fer-se seu i transmetre el patrimoni cultural hel·lènic.

Els diferents continguts del currículum d'aquesta assignatura optativa mostren l'àmplia empremta de Grècia i Roma en diferents àmbits, els quals els alumnes han

de poder associar i connectar directament amb la seva realitat quotidiana i amb el seu àmbit de vida.

Cultura clàssica és una matèria eminentment interdisciplinària que ofereix un doble vessant cultural i lingüístic. El vessant cultural facilita als alumnes la comprensió i explicació de la realitat actual, n'enforteix la consciència històrica i en desenvolupa la capacitat crítica i reflexiva. El vessant lingüístic no comprèn l'estudi de les gramàtiques llatina i grega, sinó el vocabulari. La familiarització amb les llengües llatina i grega ha de fer-se mitjançant l'estudi d'un vocabulari bàsic que ajudi a reflexionar sobre les arrels del lèxic de les llengües que parla i estudia l'alumne.

Estructura del currículum

Aquests són els blocs de contingut que presenta l'assignatura de cultura clàssica:

Geografia / Història

El coneixement del passat històric representa la base sobre la qual es constitueix el progrés de qualsevol societat. La història d'Europa, en general, i del nostre país, en particular, estan marcades per les civilitzacions grega i romana; per tant el seu estudi i coneixement es converteix en una necessitat ineludible. Conèixer i valorar la cultura grecollatina, malgrat l'aparent llunyania en el temps, sense cap dubte proporciona als alumnes una visió molt més precisa i crítica del seu entorn sociocultural i lingüístic, alhora que influeix positivament en la recuperació i consolidació de molts dels valors que el marc legislatiu actual propugna com a essencials per a qualsevol ciutadà de la nostra societat.

Mitologia / Religió

Tant els éssers mitològics, sobrenaturals o no, creats per la imaginació literària dels autors grecs i romans com les figures de carn i ossos, artífexs, en uns casos, d'una acció mítica rellevant i, en d'altres, d'alguna obra literària o científica o d'una proesa amb transcendència històrica (cultural, social, científica, militar...), han servit com a models per als habitants de les ciutats més representatives del món grec i romà i han perviscut arrelats en la nostra cultura fins al moment present.

En efecte, les societats sempre han necessitat models amb els quals identificar-se i a partir dels quals formar la pròpia idiosincràsia; i els models que tenim, tant socials com culturals, són de manera fonamental grecs i llatins o, d'una manera o una altra, en deriven. Vénen de l'antiguitat grecolatina, romanen vius i afecten no tan sols l'entorn europeu, sinó també la cultura universal i, per tant, han de ser coneguts pels homes i les dones d'avui.

Per això, l'assignatura de cultura clàssica pretén posar en contacte els alumnes amb figures reals i de ficció que han perdurat fins a l'actualitat a través de les manifestacions literàries, artístiques (pictòriques, escultòriques, musicals...) i científiques, especialment. Cal que els alumnes de l'etapa obligatòria adquireixin aquest tipus de coneixements, almenys d'una manera bàsica.

L'aprenentatge dels mites que protagonitzen déus i herois constitueix un instrument per reconèixer i comprendre les fonts del coneixement de l'ésser humà (art, literatura, música, cinema, etc.) i, al mateix temps, per aprofundir en la problemàtica del pensament al llarg dels temps amb l'objectiu d'observar-ne el desenvolupament i les diferents solucions trobades.

L'estudi de les referències mitològiques de les Balears ha de tenir un apartat especial. Per comprendre el passat és important conèixer els textos dels autors que tracten tòpics com el del jardí de les Hespèrides, tant clàssics (Homer, Hesíode, Plini, Estrabó, Diodor, etc.) com de la nostra cultura (Costa i Llobera, A. M. Alcover, Francesc de Borja Moll...).

D'altra banda, l'estudi de les festes religioses, esports i espectacles permet, entre altres coses, que els alumnes compreguin com la religió de l'antiguitat clàssica es va caracteritzar per la barreja de tota mena de tradicions religioses, tant autòctones com estrangeres. Això els ha d'ajudar a valorar i respectar la diversitat religiosa i cultural de la societat d'avui dia. Els ha de possibilitar, a més, jutjar els espectacles actuals —minoritaris, com el teatre, o majoritaris, com els campionats esportius—, en tenir com a referents l'activitat dramàtica, les manifestacions esportives i els espectacles de masses de Grècia i Roma.

Art

Les manifestacions artístiques i literàries són un altre dels components més rellevants de la cultura grecollatina. Estudiar-les i analitzar-les ajudarà els alumnes a formar-se criteris estètics i a comprendre i valorar les produccions actuals.

Totes les expressions artístiques clàssiques han tingut i continuen tenint una gran influència en el món occidental: la literatura, les representacions artístiques, la música, etc. Destaca, sobretot, la literatura clàssica, que ha influït constantment i al llarg de totes les èpoques i que, juntament amb la mitologia, forma part del bagatge cultural del passat i d'avui dia en el teatre, en el cinema, en la iconografia, en la publicitat, etc.

Societat i vida quotidiana

Hi ha nombrosos elements de la vida familiar, de l'organització social, de l'activitat política, del dret, de les festes, dels jocs, dels espectacles i de les diversions que tenen les arrels en el món grecollatí, el descobriment dels quals permet als alumnes entendre el món que els envolta i els duu al convenciment de la igualtat essencial dels éssers humans.

El món de l'oci és cada dia més necessari i imprescindible en els temps en què vivim. El coneixement d'alguns aspectes de la forma de vida dels grecs i romans antics pot ser un suport perquè els alumnes n'entenguin l'evolució. Ells van saber delimitar molt bé els termes d'*otium* i *negotium*. En la lectura dels clàssics es pot observar el rellevant paper que hom donava a les festes, al teatre, als espectacles, a les diversions, a les reunions, a la conversa, a l'esport i a tot el que consideraven esbarjo de l'esperit.

Llengua i lèxic

Grècia aporta a la història d'Occident l'adaptació a una llengua indoeuropea del sistema d'escriptura més eficient, l'alfabet, veritable revolució en la història de la humanitat que constitueix el vehicle del seu llegat lingüístic i cultural. L'alfabet ens permet recollir el pensament, la creativitat i les preocupacions pròpies de la cultura grega i fa possible l'evolució d'un sistema lèxic al qual, des de llavors, acudeixen totes les llengües indoeuropees permanentment a la recerca d'arrels per expressar idees, objectes o conceptes nous.

La llengua llatina fou la primera beneficiària d'aquesta riquesa, i l'expansió històrica de Roma va escampar l'ús del llatí fins al punt de convertir-se en l'origen de moltes de les llengües d'Europa, entre les quals el català i el castellà. El llatí també esdevingué la llengua de registre i transmissió de tots els sabers. En definitiva, fou la llengua de cultura a Europa.

Per això, el caire lingüístic de la matèria és inevitable, tot i saber que el coneixement del grec i, especialment, del llatí ha d'introduir-se de manera molt elemental i sempre sota la premissa que la cultura es transmet a través de la llengua i que la cultura clàssica, en sentit ampli, té el privilegi de disposar de dues llengües. L'estudi del grec o del llatí no és, doncs, la principal finalitat, atès el caràcter de la matèria i la utilització dels mètodes propis de la geografia, la història, l'art, la literatura, etc. Resulta inevitable, però, iniciar un apropament a aquestes llengües, especialment al seu sistema lèxic, com a nexa d'unió en l'aprenentatge de les llengües que estudien els alumnes, ja que hi apareixen arrels llatines i gregues. A més, totes aquestes llengües estan emmarcades en l'àmbit cultural occidental i, per tant, clarament relacionades amb la cultura grecollatina.

Amb la introducció a l'estudi de les etimologies es vol que els alumnes aprenguin a precisar el sentit de les paraules que empren i a fer-ne un ús apropiat. Podrà millorar, així, la comprensió oral i escrita dels diferents tipus de missatges, tant científicotècnics com de comunicació en general i establir paral·lelismes i contrastos entre la pròpia llengua i altres llengües modernes.

Pervivència en l'actualitat

El concepte de *clàssic* s'entén no com una cosa estàtica, caduca i ja passada, sinó dinàmica, font i referent continu de nous avenços. En el món clàssic es troben plantejats ja els grans problemes de l'ésser humà.

Tenim un enorme deute contret amb el món clàssic en tots els àmbits de la nostra societat, que sovint formen part de la seva estructura: el concepte de ciutadà protegit per drets inalienables i obligat per deures comuns té les seves arrels en la polis grega, la democràcia com a sistema polític només és comprensible si se'n coneixen l'origen a Grècia i les raons socials que el motivaren, les lleis que ens

protegeixen i que ens obliguen deuen gran part de la seva essència al dret romà, i a Roma es fonamenta la concepció del poder en benefici de tots.

D'altra banda, l'evolució i les transformacions que en el camp científic han determinat la situació del món actual no serien comprensibles si es prescindeix del coneixement d'aquells que posaren els fonaments de la ciència occidental i de les llengües que encara avui serveixen de base per a la terminologia científica.

Orientacions metodològiques

Les línies metodològiques fonamentals que poden aplicar els professors de cultura clàssica, sempre pensant en la consecució dels objectius de l'assignatura, es basen en els principis següents:

Facilitar l'aprenentatge autònom. En aquest sentit, s'han de proposar activitats que exigeixin que els alumnes, a partir d'una sèrie d'exemples, estableixin les pròpies conclusions, o bé que duguin a terme una recerca de dades en diferents fonts i, després d'un procés d'anàlisi, elaborin un informe i estableixin les pròpies conclusions.

Fomentar l'esforç personal. Regularment, s'ha de proposar als alumnes tasques que hagin de desenvolupar de manera individual i conscienciar-los que és l'esforç quotidià allò que els permet assolir els objectius de l'assignatura. Aquestes tasques han de consistir no tan sols en la realització d'exercicis, sinó també en la cerca d'informació i en l'exploració de la pròpia creativitat dels alumnes. S'ha de donar també molta importància al lliurament en el termini convingut de les tasques proposades.

Anticipar-se a les necessitats educatives dels alumnes. Els professors no s'han d'adaptar als estudiants per deixar-los on són, sinó per provocar que avancin. És necessari saber el nivell dels alumnes, els seus coneixements previs, per avançar partint del que dominen i ajudar-los a assolir l'objectiu d'ensenyament fixat.

Motivar utilitzant una metodologia variada. En aquest sentit, a més de les activitats més clàssiques, es pot recórrer a d'altres amb l'ajut de les tecnologies de la informació i la comunicació, sense oblidar l'ús de mitjans audiovisuals. Es pot usar

també premsa, lectura de textos, elaboració d'informes i totes aquelles possibilitats que els nostres mitjans o el tema que es vulgui desenvolupar permetin, incloent-hi el comentari o l'explicació magistral dels professors. També pot resultar d'utilitat l'ús d'agrupaments diversos, segons el tipus d'activitat.

Motivar per participar en les decisions de classe. Els alumnes s'han de sentir coresponsables del desenvolupament de la classe de cultura clàssica, mitjançant la seva participació en la presa de decisions sobre l'organització de la classe, la distribució del currículum, el tema d'un treball o altres activitats. A més de tenir un efecte motivador que s'ha d'aprofitar, contribueix al desenvolupament de l'autonomia i iniciativa personal dels alumnes.

Motivar mitjançant el desafiament. La realització de tasques de dificultat progressiva o la planificació i la participació en projectes d'indagació o investigació, que poden tenir certa complexitat, la poden aprofitar els professors per generar en els alumnes una sensació de desafiament, un repte, especialment quan es transmet al grup d'alumnes la idea que es troba immers en un projecte pioner o d'investigació.

Afavorir un aprenentatge funcional tant de l'estudi de la llengua com del món clàssic. Aquest aspecte es planteja des de la perspectiva del llegat que ens han deixat els grecs i els romans. Reconèixer-lo fa que els alumnes entenguin millor el funcionament de les llengües que empren i, per tant, que en facin un ús més precís. A més, facilita la comprensió dels referents històrics, socials i artístics de la societat actual. L'ús dels procediments variats assenyalats també dota els alumnes de recursos que els poden ser útils en la vida acadèmica i professional posterior.

Individualitzar el procés d'ensenyament, aprenentatge i avaluació. Es poden emprar tècniques de personalització del procés docent establint un diàleg amb els alumnes sobre la metodologia didàctica, les diverses opcions disponibles i donar certes possibilitats d'elecció al respecte.

Els criteris d'avaluació estan interrelacionats amb les competències clau, amb els objectius i amb els blocs de contingut de l'assignatura. D'aquesta manera, l'avaluació ha de tenir en compte els aprenentatges dels alumnes i centrar-se en el grau d'adquisició de les competències i objectius esmentats, a través del desenvolupament dels continguts.

Per saber si els alumnes han aconseguit els objectius de cultura clàssica és recomanable utilitzar diverses formes o instruments d'avaluació. Els treballs que es facin poden ser de caràcter individual o en grup, escrits i orals, i s'han de basar, en general, en la cerca d'informació i dades sobre qüestions mitològiques i de personatges històrics en manuals, revistes científiques, Internet...; en enregistraments en què els alumnes intervenguin i dramatitzin esdeveniments històrics de Grècia i Roma o mites i llegendes destacades, i en la confecció i disseny de presentacions electròniques o pàgines web senzilles sobre festes, esports i espectacles dels grecs i romans en què estiguin integrats sistemes d'àudio i vídeo, imatges fixes i animades, cites, textos o hipertextos, entre altres opcions.

En aquests treballs s'ha de valorar, per exemple, el grau d'elaboració personal o col·lectiu, la forma d'expressió, l'originalitat, la creativitat, la claredat en l'exposició, l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació... Per a les qüestions de lèxic grec el quadern de classe pot ser un instrument d'avaluació adequat.

Mitjançant l'estudi de l'assignatura optativa de cultura clàssica els alumnes poden aconseguir, de manera satisfactòria, les capacitats i competències que es proposen en l'educació secundària obligatòria, així com adquirir una formació cultural de caràcter humanístic i una mínima formació bàsica lingüística, fonamentalment de caràcter lèxic, que els capaciti i els prepari per seguir el seu procés d'aprenentatge.

En general, s'ha de procurar participar en activitats que comportin encontres o experiències amb l'entorn cultural i artístic o que impliquin una anàlisi contrastiva de les llengües objecte d'estudi, especialment les que són oficials a les Illes Balears. Per això, en l'assignatura de cultura clàssica a l'ensenyament secundari obligatori seria convenient aconseguir la implicació de les famílies per fomentar l'interès dels alumnes pel món clàssic. En aquest sentit es pot facilitar informació sobre activitats que es desenvolupen en l'entorn al voltant del món clàssic: Festival de Teatre Grecollatí de les Illes Balears, tallers de cultura clàssica, cinema de tema grecollatí, etc.; i també convidar les famílies a explorar l'enorme patrimoni arqueològic, cultural i artístic que ens ha llegat la civilització romana (Pol·lèntia, museu arqueològic...).

Contribució de l'assignatura al desenvolupament de les competències

L'assignatura específica de cultura clàssica contribueix directament a desenvolupar molts aspectes i dimensions de les competències clau. Per garantir la contribució d'aquesta matèria al desenvolupament de les capacitats subjacents en cadascuna d'aquestes competències bàsiques, hom suggereix considerar una sèrie de principis didàctics i estratègies per treballar els continguts prioritaris que permetin la consecució de les esmentades competències.

Comunicació lingüística

A l'adquisició de la competència en comunicació lingüística es contribueix des del bloc 6 d'aquesta assignatura. L'estudi del lèxic d'origen grec, dels procediments per formar el vocabulari bàsic i culte que forma gran part de la terminologia científica i tècnica actual, i l'aprenentatge dels lexemes, prefixos i sufixos llatins permet que els alumnes millorin la comprensió i l'expressió oral i escrita, no tan sols en la llengua pròpia, sinó també en la llengua o llengües estrangeres que estudien, així que es potencia d'aquesta manera l'habilitat per utilitzar el llenguatge com a instrument de comunicació.

Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia es treballen de diverses maneres: en reconèixer en l'alfabet grec les lletres usades en el llenguatge matemàtic; en situar en eixos cronològics els principals períodes de la història grecollatina; en conèixer la divisió del calendari a Grècia i, especialment, a Roma i veure l'equivalència amb el nostre calendari; en analitzar les aportacions grecollatines en el traçat de les nostres ciutats i en la construcció d'edificis, així com les aportacions tecnològiques més significatives del món antic, i, igualment, en tractar la filosofia al món antic com l'eix bàsic i el punt de partida de l'avenç científic a occident.

Competència digital

La contribució de l'assignatura a la competència en el tractament de la informació i competència digital s'aconsegueix mitjançant l'especial ús dels mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a eina no tan sols per a

l'aprenentatge del lèxic grec a través de glossaris elaborats pels professors i disponibles a la xarxa, sinó també per a la cerca, selecció, enregistrament i tractament de la informació i per a la posterior producció visual, oral i escrita. Aquests recursos, com els repertoris digitals didàctics (bases d'imatges, entorns d'autor, enciclopèdies i diccionaris en línia, webquestes...) i projectes o portals educatius a la xarxa de caràcter específic, poden ser especialment útils per a la documentació i informació sobre els continguts d'aquest currículum.

Aprendre a aprendre

La competència d'aprendre a aprendre s'estableix en tant que l'assignatura de cultura clàssica desenvolupa capacitats com l'atenció, la concentració, la memòria i la motivació. Cal que els alumnes siguin conscients de l'esforç que fan per aconseguir els seus objectius —i, si escau, reconduir-ne el procés d'aprenentatge, tant del que saben com del que necessiten saber per millorar— i de com optimitzar allò que han après per aplicar-ho a la vida diària. Treballs i activitats fets a través de centres d'interès, nuclis temàtics o projectes de caràcter interdisciplinari relacionats amb altres matèries de l'etapa poden permetre assolir aquesta competència; amb ells els alumnes tenen la possibilitat de consultar, cercar i contrastar informació i acceptar els errors i aprendre dels altres.

Competències socials i cíviques

A través d'aquesta assignatura s'afavoreix també el progrés en la competència social i cívica, en fer possible comprendre el context social en què vivien i actuaven els personatges mítics i, especialment, els històrics del món grecoromà. El judici de les accions mítiques i de les obres i gestes històriques permet fer raonaments crítics i vàlids sobre els comportaments socials d'avui.

D'altra banda, en estudiar diverses manifestacions socials com són les festes religioses, esports i espectacles s'ajuda a comprendre les aportacions que Grècia i Roma han fet en aquest àmbit a l'evolució i progrés de la humanitat i ofereix un sentiment de pertinença a la cultura occidental europea.

Referent a això, exemples de convivència i de tolerància no en falten a Grècia i Roma, dos pobles que van inventar i perfeccionar la democràcia i que constitueixen

un referent històric d'organització social, de participació de la ciutadania en la vida pública i de delimitació dels drets i deures dels individus i de les col·lectivitats.

La lectura de traduccions de textos grecs i llatins implica entendre, a més, altres realitats socials que afavoreixen la interpretació correcta de les obres literàries en el seu context històric, de manera que constitueixen un gran instrument per a l'educació en valors.

Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

El desenvolupament de la responsabilitat, la perseverança, la creativitat i la capacitat de triar, així com d'utilitzar procediments que exigeixen planificar, avaluar diferents possibilitats i prendre decisions a l'hora de treballar els continguts de cultura clàssica, contribueix a potenciar la competència de sentit d'iniciativa i esperit emprenedor i permet als alumnes aprendre al llarg de tota la vida, tal com recomana el Consell d'Europa. Amb aquesta competència es pretén, a més a més, que els alumnes siguin capaços d'emprendre, desenvolupar i avaluar projectes en els quals treballin de manera individual o en equip sobre els continguts culturals de l'assignatura. En aquest sentit, els treballs i les activitats obliguen els alumnes a disposar d'habilitats socials per relacionar-se, cooperar i treballar en equip, destreses que afavoreixen la consecució d'aquesta competència.

Finalment, l'adquisició i l'ampliació del vocabulari dels alumnes gràcies al coneixement de les arrels d'origen grec els proporciona la confiança en si mateixos que comporta el desenvolupament d'habilitats relacionals i socials pròpies d'aquesta competència.

Consciència i expressions culturals

Entre aquestes, l'aportació de cultura clàssica a la competència de consciència i expressions culturals és especialment rellevant. Diversos blocs de continguts estan orientats a l'aproximació dels alumnes a la pervivència del patrimoni cultural i artístic gràcies a la interpretació i valoració de les obres de la literatura grega i romana. S'intenta despertar en els alumnes no tan sols l'interès pels personatges històrics i de ficció més famosos, amb tot el que inclou el seu marc històric, polític i social, sinó també el desig de desenvolupar una capacitat estètica i creadora que

demostris un coneixement bàsic de les diferents manifestacions culturals i artístiques. Aquí resulta interessant programar activitats que permetin establir comparacions entre les festes religioses, esports i espectacles de l'antiguitat amb els de l'actualitat per facilitar la identificació dels alumnes amb les manifestacions del passat com a germen de les d'avui.

Objectius específics

L'ensenyament de la cultura clàssica a l'etapa d'educació secundària obligatòria té com a objectiu que els alumnes desenvolupin les capacitats següents:

1. Identificar el marc geogràfic en què es desenvoluparen les civilitzacions grega i llatina i les fites més importants de la seva història, diferenciar-ne les etapes i establir relacions amb altres cultures anteriors i posteriors.
2. Conèixer els principals déus i herois de la mitologia clàssica i ser capaç d'identificar-los pels seus atributs en obres d'art antigues i modernes de diferent tipus.
3. Identificar els trets fonamentals de la religió grecoromana i les manifestacions rituals que s'hi associen, com ara el teatre o els jocs atlètics.
4. Identificar els aspectes rellevants de l'art i la literatura grecoromans i constatar-ne la pervivència en el patrimoni cultural i artístic.
5. Conèixer les característiques bàsiques dels sistemes polítics que es donaren a Grècia i Roma; l'organització social i familiar, la vida quotidiana i el temps d'oci; reconèixer-ne la pervivència en el món actual, i fer-ne una valoració crítica.
6. Reconèixer la influència del món romà a les Illes Balears en diversos aspectes: arqueològic, lingüístic, econòmic i social.
7. Conèixer els diferents tipus d'escriptura i, especialment, les característiques de l'escriptura alfabètica.
8. Reconèixer l'origen grecolatí de la majoria de les llengües d'Espanya i de gran part d'Europa.
9. Millorar l'expressió oral i escrita en català i en castellà mitjançant l'adquisició de termes llatins i d'hel·lenismes.
10. Reflexionar sobre els mecanismes de la llengua llatina per formar paraules per entendre'n la conformació en català i en castellà, conèixer algunes de les regles fonamentals d'evolució fonètica del llatí al català i aplicar-les en exemples que es proporcionin.

11. Desenvolupar el sentiment de pertinença a la unitat política i cultural que és Europa, la base de la qual es troba en el món clàssic, amb actituds de tolerància i respecte cap als seus diferents pobles i cap als d'altres zones del món.
12. Utilitzar críticament diverses fonts d'informació i diferents suports per construir el propi aprenentatge.

Continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluable

Primer cicle

BLOC 1. GEOGRAFIA
Continguts
Interpretació i elaboració de mapes i gràfics del marc geogràfic de les civilitzacions grega i romana. Reconeixement de descobridors, llocs i dades arqueològiques. Influx del marc geogràfic en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Localitzar en un mapa fites geogràfiques rellevants per al coneixement de les civilitzacions grega i romana. <i>1.1. Assenyala sobre un mapa el marc geogràfic en el qual se situen el moment d'apogeu de les civilitzacions grega i romana, delimita l'àmbit d'influència de cadascuna i ubica amb relativa precisió els punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques més coneguts per la seva rellevància històrica.</i> 2. Identificar i descriure, a grans trets, el marc geogràfic en el qual es desenvolupen les cultures de Grècia i Roma en el moment d'apogeu. <i>2.1. Enumera aspectes del marc geogràfic que poden ser considerats determinants per comprendre les circumstàncies que donen lloc a l'apogeu de les civilitzacions grega i romana i explica els factors principals que justifiquen aquesta rellevància.</i>
BLOC 2. HISTÒRIA
Continguts
Principals fets històrics de la civilització grega i romana: etapes, personatges importants, fets rellevants. Connexions entre la història de Grècia i Roma i la d'altres civilitzacions.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Identificar algunes fites essencials en la història de Grècia i Roma i conèixer-ne les repercussions.

1.1. *Describeix les principals fites de la història de Grècia i Roma, identifica les circumstàncies que les originen, els principals actors, les seves conseqüències i en mostra amb exemples la influència en la nostra història.*

2. Identificar i descriure el marc històric en el qual es desenvolupa la cultura de Grècia i Roma.

2.1. *Distingeix, a grans trets, les diferents etapes de la història de Grècia i Roma i esmenta les principals fites associades a cadascuna.*

2.2. *Estableix relacions entre determinades fites de la història de Grècia i Roma i d'altres associades a altres cultures.*

2.3. *Situa dins un eix cronològic el marc històric en el qual es desenvolupen les civilitzacions grega i romana i identifica les connexions més importants que presenten amb altres civilitzacions anteriors i posteriors.*

BLOC 3. MITOLOGIA

Continguts

Principals déus i herois de la mitologia grecolatina: denominació en grec i llatí dels principals déus, trets que els caracteritzen, atributs i àmbit d'influència.

Els grans cicles mítics de l'antiguitat grecolatina.

Reconeixement de mites i personatges mitològics en les manifestacions artístiques i literàries posteriors al món clàssic, especialment en l'art i la literatura de les Illes Balears.

Diferenciació i classificació dels distints tipus de personatge mític (déu, deessa, heroi, heroïna...).

Mites i herois. Relació dels mites grecs amb la rondallística popular de les Illes Balears.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Conèixer els principals déus de la mitologia grecolatina.

1.1. *Pot anomenar amb la denominació grega i llatina els principals déus i herois de la mitologia grecolatina i assenyalar els trets que els caracteritzen, els seus atributs i el seu àmbit d'influència.*

2. Conèixer els mites i herois grecolatins i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals.

2.1. *Assenyala semblances i diferències entre els mites de l'antiguitat clàssica i els pertanyents a altres cultures i en compara el tractament en la literatura o en la tradició religiosa.*

2.2. *Compara els herois de la mitologia clàssica amb els actuals, assenyala les semblances i les principals diferències entre els uns i els altres i les associa a altres trets culturals propis de cada època.*

2.3. *Reconeix referències mitològiques en les arts plàstiques, sempre que siguin clares i senzilles i descriu, a través de l'ús que se'n fa, els aspectes bàsics que en cada cas s'associen a la tradició grecollatina.*

BLOC 4. ART

Continguts

Art clàssic com a generador de models per a la posteritat.

Grecs i art. Pervivència dels models clàssics en tots els tipus de manifestacions artístiques.

Arquitectura i escultura a Grècia i Roma. Principals obres i models.

Art clàssic a l'Estat espanyol.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Conèixer les característiques fonamentals de l'art clàssic i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els seus models clàssics.

1.1. *Reconeix en imatges les característiques essencials de l'arquitectura grega i romana i identifica raonadament mitjançant elements visibles l'ordre arquitectònic a què pertanyen els monuments més significatius.*

1.2. *Reconeix en imatges les escultures gregues i romanes més cèlebres, les enquadra en un període històric i hi identifica motius mitològics, històrics o culturals.*

1.3. *Descriu les característiques i explica la funció de les principals obres arquitectòniques de l'art grec (temples i teatres) i il·lustra amb exemples la seva influència en models posteriors.*

2. Conèixer alguns dels monuments clàssics més importants del patrimoni espanyol.

2.1. *Localitza en un mapa i descriu els monuments clàssics més significatius que formen part del patrimoni espanyol i n'identifica a partir d'elements concrets l'estil i la cronologia aproximada.*

BLOC 5. SOCIETAT I VIDA QUOTIDIANA

Continguts

Societat grega: vida quotidiana i formes de govern. La polis.

Societat romana, de la república a l'imperi: vida quotidiana i institucions.

Oci a Grècia i Roma: Jocs Olímpics, *ludi circenses*, el teatre.

Comparació entre organització politico-social i vida privada a Roma i a l'actualitat.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Conèixer les característiques de les principals formes d'organització política presents al món clàssic i establir semblances i diferències entre elles.

1.1. *Anomena els principals sistemes polítics de l'antiguitat clàssica i en descriu, de cadascun, la forma de distribució i exercici del poder, les institucions existents, el paper que aquestes*

exerceixen i els mecanismes de participació política.

2. Conèixer les característiques, l'evolució i la pervivència en la societat actual de les classes socials a Grècia i Roma.

2.1. Descriu l'organització de la societat grega i romana, explica les característiques de les diferents classes socials i els papers assignats a cadascuna, relaciona aquests aspectes amb els valors cívics existents en l'època i els compara amb els actuals.

3. Conèixer la composició de la família i els rols assignats als seus membres.

3.1. Identifica i explica els diferents papers que exerceixen dins la família cadascun dels membres i identifica i explica a través d'ells estereotips culturals i els compara amb els actuals.

4. Identificar les principals formes de feina i de lleure existents en l'antiguitat.

4.1. Identifica i descriu formes de feina i les relaciona amb els coneixements científics i tècnics de l'època i n'explica la influència en el progrés de la cultura occidental.

4.2. Descriu les principals formes de lleure de les societats grega i romana i n'analitza la finalitat, els grups als quals van dirigides i la funció en el desenvolupament de la identitat social.

4.3. Explica l'origen i la natura dels Jocs Olímpics, els compara i en destaca la importància respecte a altres festivitats d'aquest tipus existents a l'època.

BLOC 6. LENGUA I LÈXIC

Continguts

Origen de l'escriptura. Tipologies.

Diferenciació dels tipus d'escriptura. Alfabet grec i llatí.

Llatí i grec, llengües indoeuropees.

Llengües romàniques.

Llengües a l'Estat espanyol.

Reconeixement d'arrels gregues i llatines en el vocabulari científicotècnic del català i del castellà.

Derivació i composició sobre bases gregues i llatines. Prefixos i sufixos més productius.

Hel·lenismes. Llatinismes. Paraules patrimonials, cultismes i semicultismes.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer l'existència de diversos tipus d'escriptura i distingir-los entre si.

1.1. Reconeix diferents tipus d'escriptura, els classifica d'acord amb la seva natura i n'explica algun dels trets que en distingeixen uns dels altres.

2. Distingir diferents tipus d'alfabets usats en l'actualitat.

2.1. Anomena i descriu els trets principals dels alfabets més utilitzats al món occidental i els diferencia d'altres tipus d'escriptures.

3. Conèixer l'origen comú de diferents llengües.
- 3.1. *Enumera i localitza en un mapa les principals branques de la família de les llengües indoeuropees.*
4. Comprendre l'origen comú de les llengües romàniques.
- 4.1. *Descriu l'evolució de les llengües romàniques a partir del llatí com un procés històric i explica i il·lustra amb exemples els elements que n'evidencien de manera més visible l'origen comú i el parentiu existent entre elles.*
5. Identificar les llengües romàniques i no romàniques de la península Ibèrica i localitzar-les en un mapa.
- 5.1. *Identifica les llengües que es parlen a Espanya, diferencia pel seu origen les romàniques de les no romàniques i delimita en un mapa les zones en les quals s'utilitzen.*
6. Identificar lèxic comú, tècnic i científic d'origen grecollatí en la pròpia llengua i assenyalar-ne la relació amb les paraules llatines o gregues originàries.
- 6.1. *Reconeix i explica el significat d'alguns dels hel·lenismes i llatinismes més freqüents utilitzats en el lèxic de les llengües parlades a Espanya i n'explica el significat a partir del terme d'origen.*
- 6.2. *Explica el significat de paraules a partir de la descomposició i l'anàlisi etimològica de les seves parts.*
- 6.3. *Pot definir alguns termes científicotècnics d'origen grecollatí partint del significat de les paraules llatines o gregues de les quals procedeixen.*

BLOC 7. PERVIVÈNCIA EN L'ACTUALITAT

Continguts

Transmissió de la cultura clàssica fins als nostres dies. Panorama general.

Pervivència d'elements lingüístics i de temes literaris en les llengües de la Comunitat Autònoma i la literatura occidental contemporània.

Empremta clàssica en l'arquitectura i en l'art presents a les Illes Balears.

Presència de la civilització clàssica en l'organització social i política. Comparació amb els paradigmes actuals.

Explicació mítica i explicació racional. Religió i mites clàssics en la literatura i en les arts modernes. El concepte d'*heroi* en el pensament occidental.

Comparació entre aspectes de la vida quotidiana grega i romana i l'actual.

Observació i contrast de l'arquitectura i l'urbanisme clàssic amb l'actual i influència artística.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Reconèixer la presència de la civilització clàssica en les arts i en l'organització social i política.

- 1.1. Assenyala i descriu alguns aspectes bàsics de la cultura i la civilització grecolatina que han perviscut fins a l'actualitat i en demostra la vigència en una i altra època mitjançant exemples.
2. Conèixer la pervivència de la mitologia i els temes llegendaris en les manifestacions artístiques actuals.
  - 2.1. Demuestra la pervivència de la mitologia i els temes llegendaris mitjançant exemples de manifestacions artístiques contemporànies en les quals són presents aquests motius.
3. Identificar els aspectes més importants i la presència de la història de Grècia i Roma al nostre país i reconèixer les empremtes de la cultura romana en diversos aspectes de la civilització actual.
  - 3.1. Esmenta i explica alguns exemples concrets en els quals es posa de manifest la influència que el món clàssic ha tingut en la història i les tradicions del nostre país.
4. Fer treballs d'investigació sobre la pervivència de la civilització clàssica en l'entorn utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.
  - 4.1. Empra les tecnologies de la informació i la comunicació per recollir informació i fer treballs d'investigació sobre la pervivència de la civilització clàssica en la nostra cultura.

Quart curs

BLOC 1. GEOGRAFIA

Continguts

Interpretació i elaboració de mapes i gràfics del marc geogràfic de les civilitzacions grega i romana.

Localització geogràfica de llocs i fites rellevants de la civilització grega i romana.

Descripció dels marcs geogràfics i la seva evolució al llarg de la història de Grècia i Roma.

Influx del marc geogràfic en el desenvolupament de les civilitzacions grega i romana.

Críteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Localitzar en un mapa fites geogràfiques i enclavaments concrets rellevants per al coneixement de les civilitzacions grega i romana.
  - 1.1. Assenyala sobre un mapa el marc geogràfic en el qual se situen en diferents períodes les civilitzacions grega i romana, en delimita l'àmbit d'influència, estableix connexions amb altres cultures pròximes i ubica amb precisió punts geogràfics, ciutats o restes arqueològiques conegudes per la seva rellevància històrica.
2. Descriure els diferents marcs geogràfics en els quals es desenvolupen les civilitzacions grega i romana al llarg de la història.
  - 2.1. Enumera aspectes del marc geogràfic que poden ser considerats determinants en el

desenvolupament de les civilitzacions grega i llatina i aporta exemples per il·lustrar i justificar els seus plantejaments.

BLOC 2. HISTÒRIA

Continguts

Grècia clàssica en el seu marc històric. Períodes i fets rellevants.

Orígens de Roma. Del mite a la història.

Roma i l'Imperi romà en el seu marc històric. Períodes i fets rellevants.

Divisió social a Grècia i Roma.

Hispania romana. Conquesta i romanització de les Illes Balears. Estudi de les restes arqueològiques.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Identificar, descriure i explicar el marc històric en el qual es desenvolupen les civilitzacions grega i romana.

1.1. Sap emmarcar determinats fets històrics en la civilització i període històric corresponent, els posa en context i els relaciona amb altres circumstàncies contemporànies.

2. Conèixer les principals característiques dels diferents períodes de la història de Grècia i Roma, elaborar i saber situar en un eix cronològic fets històrics.

2.1. Distingeix amb precisió les diferents etapes de la història de Grècia i Roma i esmenta i situa en el temps les principals fites associades a cadascuna.

2.2. Explica el procés de transició que es produeix entre diferents etapes de la història de Grècia i Roma i descriu les circumstàncies que intervenen en el pas d'unes a les altres.

2.3. Elabora eixos cronològics en els quals es representen fites històriques rellevants, consultant o no fonts d'informació diferents.

2.4. Situa dins un eix cronològic el marc històric en el qual es desenvolupen les civilitzacions grega i romana, assenyalant diferents períodes i identifica per a cadascun les connexions més importants que presenten amb altres civilitzacions.

3. Conèixer les característiques i l'evolució de les classes socials a Grècia i Roma.

3.1. Descriu les principals característiques i l'evolució dels diferents grups que componen les societats grega i romana.

4. Conèixer les característiques fonamentals de la romanització d'Hispania.

4.1. Explica la romanització d'Hispania, en descriu les causes i en delimita les diferents fases.

4.2. Enumera, explica i il·lustra amb exemples els aspectes fonamentals que caracteritzen el procés de la romanització d'Hispania i n'assenyalant la influència en la història posterior del nostre país.

BLOC 3. RELIGIÓ

Continguts

Principals déus i herois de la mitologia grecollatina: denominació en grec i llatí dels principals déus, trets que els caracteritzen, atributs i àmbit d'influència.

Grans cicles mítics de l'antiguitat grecollatina.

Reconeixement de mites i personatges mitològics en les manifestacions artístiques i literàries posteriors al món clàssic, especialment en l'art i la literatura de les Illes Balears.

Diferenciació i classificació dels distints tipus de personatge mític (déu, deessa, heroi, heroïna...).

Mites i herois. Concepte de *mite* en l'actualitat.

Mite i religió a Grècia. El pas del *μῦθος* al *λόγος*.

Religiositat romana. Expansió del cristianisme.

Esport a l'antiguitat: els Jocs a la Grècia clàssica.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer els principals déus de la mitologia grecollatina.

1.1. *Pot anomenar amb la denominació grega i llatina els principals déus i herois de la mitologia grecollatina, assenyala els trets que els caracteritzen, els seus atributs i el seu àmbit d'influència, n'explica la genealogia i estableix les relacions entre els diferents déus.*

2. Conèixer els mites i herois grecollatins i establir semblances i diferències entre els mites i herois antics i els actuals.

2.1. *Identifica dins l'imaginari mític déus, semidéus i herois i explica els principals aspectes que en diferencien uns dels altres.*

2.2. *Assenyala semblances i diferències entre els mites de l'antiguitat clàssica i els pertanyents a altres cultures i en compara el tractament en la literatura o en la tradició religiosa.*

2.3. *Reconeix i il·lustra amb exemples la pervivència del mític i de la figura de l'heroi en la nostra cultura, analitza la influència de la tradició clàssica en aquest fenomen, assenyala les principals semblances i diferències que s'observen entre ambdós tractaments i les associa a altres trets culturals propis de cada època.*

3. Conèixer i comparar les característiques de la religiositat i religió grecollatina amb les actuals.

3.1. *Enumera i explica les principals característiques de la religió grega, les posa en relació amb altres aspectes bàsics de la cultura hel·lènica i estableix comparacions amb manifestacions religioses pròpies d'altres cultures.*

3.2. *Distingeix la religió oficial de Roma dels cultes privats i explica els trets que en són propis.*

4. Relacionar i establir semblances i diferències entre les manifestacions esportives de la Grècia clàssica i les actuals.

4.1. *Describeix les manifestacions esportives associades a cultes rituals en la religió grega,*

n'explica la pervivència al món modern i estableix semblances i diferències amb els valors culturals a què s'associen en cada cas.

BLOC 4. ART

Continguts

Art clàssic com a generador de models per a la posteritat.

Grecs i art. Pervivència dels models clàssics en tots els tipus de manifestacions artístiques.

Arquitectura i escultura a Grècia i Roma. Principals obres i models.

Art clàssic a l'Estat espanyol.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer les característiques fonamentals de l'art clàssic i relacionar manifestacions artístiques actuals amb els models clàssics.

1.1. Reconeix les característiques essencials de l'arquitectura grega i romana, identifica l'ordre arquitectònic a què pertanyen diferents monuments en imatges no preparades prèviament i utilitza elements visibles per raonar la resposta.

1.2. Reconeix escultures gregues i romanes en imatges no preparades prèviament, les enquadra en un període històric i hi identifica motius mitològics, històrics o culturals.

1.3. Elabora eixos cronològics, hi situa aspectes relacionats amb l'art grecollatí i els associa a altres manifestacions culturals o a fites històriques.

1.4. Descriu les característiques, els principals elements i la funció de les grans obres públiques romanes i n'explica i il·lustra amb exemples la importància per al desenvolupament de l'Imperi i la influència en models urbanístics posteriors.

2. Conèixer i saber localitzar els principals monuments clàssics del patrimoni espanyol i europeu.

2.1. Localitza en un mapa els principals monuments clàssics del patrimoni espanyol i europeu, n'identifica l'estil i cronologia aproximada a partir d'elements concrets.

BLOC 5. LITERATURA

Continguts

Trets distintius dels gèneres literaris en l'antiguitat clàssica.

Teatre grec: tragèdia i comèdia.

Formes teatrals gregues com a origen de les manifestacions posteriors d'aquest art i com a font de pensament i d'educació a l'antiguitat.

Naixement de la poesia a Grècia. Poesia èpica. Homer. Poesia lírica.

Prosa grega: historiografia i oratòria.

Prosa llatina. Historiografia. Oratòria. Ciceró.

Poesia a Roma.

Epopeia romana. Virgili.

Teatre a Roma. Comèdia romana.

Gèneres i formes literàries actuals de procedència clàssica.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer les principals característiques dels gèneres literaris grecolatins i la seva influència en la literatura posterior.

1.1. Comenta textos senzills d'autors clàssics, identifica a través de trets concrets el gènere i l'època a què pertanyen i els associa a altres manifestacions culturals contemporànies.

1.2. Elabora eixos cronològics, hi situa aspectes relacionats amb la literatura grecolatina i els associa a altres manifestacions culturals o a fites històriques.

2. Conèixer les fites essencials de les literatures grega i llatina com a base literària de la cultura europea i occidental.

2.1. Reconeix a través de motius, temes o personatges la influència de la tradició grecolatina en textos d'autors contemporanis; se'n serveix per comprendre i explicar la pervivència dels gèneres i dels temes procedents de la cultura grecolatina, i en descriu els aspectes essencials i els diferents tractaments que reben.

BLOC 6. LENGUA I LÈXIC

Continguts

Origen i funció de l'escriptura. Tipologies.

Origen de l'alfabet grec i llatí. Tipus d'alfabets.

Pervivència dels alfabetos grec i llatí en l'actualitat.

Llatí i grec, llengües indoeuropees.

Llengües romàniques.

Llengües a l'Estat espanyol.

Reconeixement d'arrels gregues i llatines en el vocabulari científicotècnic del català i del castellà.

Evolució del lèxic a les llengües romàniques i influència en les no romàniques.

Derivació i composició sobre bases gregues i llatines. Prefixos i sufixos més productius.

Terminologia científicotècnica d'origen grecolatí.

Hel·lenismes. Latinismes. Paraules patrimonials, cultismes i semicultismes.

Criteris d'avaluació

Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer l'existència de diversos tipus d'escriptura, distingir-los i comprendre'n les funcions.

1.1. Reconeix diferents tipus d'escriptura, els classifica d'acord amb la seva natura i la seva

funció i descriu els trets que en distingeixen uns dels altres.

2. Conèixer l'origen de l'alfabet i distingir diferents tipus d'alfabets usats en l'actualitat.

2.1. *Anomena i descriu els trets principals dels alfabets més utilitzats al món occidental, n'explica l'origen i els diferencia d'altres tipus d'escriptures.*

3. Reconèixer la presència d'elements dels alfabets grec i llatí en els alfabets actuals.

3.1. *Explica la influència dels alfabets grec i llatí en la formació dels alfabets actuals i assenjala en aquest darrer la presència de determinats elements presos del primer.*

4. Conèixer l'origen comú de diferents llengües.

4.1. *Enumera i localitza en un mapa les principals branques de la família de les llengües indoeuropees, assenjala els idiomes moderns que deriven de cadascuna i assenjala aspectes lingüístics que n'evidencien el parentiu.*

5. Identificar les llengües europees romàniques i no romàniques i localitzar-les en un mapa.

5.1. *Identifica les llengües que es parlen a Europa i a Espanya, diferencia per origen les romàniques de les no romàniques i delimita en un mapa les zones en les quals s'utilitzen.*

6. Identificar l'origen grecollatí del lèxic de les llengües d'Espanya i d'altres llengües modernes.

6.1. *Reconeix i explica el significat d'alguns dels hel·lenismes i llatínismes més freqüents utilitzats en el lèxic de les llengües parlades a Espanya i d'altres llengües modernes a partir del terme d'origen.*

6.2. *Explica el significat de paraules a partir de la descomposició i l'anàlisi etimològica de les seves parts.*

6.3. *Identifica i diferencia amb seguretat cultismes i termes patrimonials i els relaciona amb el terme d'origen sense necessitat de consultar diccionaris o altres fonts d'informació.*

7. Analitzar els processos d'evolució en les llengües romàniques.

7.1. *Explica els processos d'evolució d'alguns termes des de l'ètim llatí fins als respectius derivats en diferents llengües romàniques, descriu alguns dels fenòmens fonètics produïts i els il·lustra amb altres exemples.*

7.2. *Fa evolucions del llatí al castellà o al català aplicant les regles fonètiques d'evolució.*

8. Conèixer i utilitzar amb propietat terminologia científicotècnica d'origen grecollatí.

8.1. *Explica a partir de la seva etimologia termes d'origen grecollatí propis del llenguatge científicotècnic i sap usar-los amb propietat.*

9. Constatar l'influx de les llengües clàssiques en llengües que no en deriven.

9.1. *Demostra l'influx del llatí i el grec sobre les llengües modernes servint-se d'exemples per il·lustrar la pervivència en aquestes llengües d'elements lèxics, morfològics i sintàctics heretats d'aquelles.*

BLOC 7. PERVIVÈNCIA EN L'ACTUALITAT

Continguts

Transmissió de la cultura clàssica fins avui dia. Panorama general.
Pervivència d'elements lingüístics i de temes literaris en les llengües de la Comunitat Autònoma i la literatura occidental contemporània.
Empremta clàssica en l'arquitectura i en l'art presents a les Illes Balears.
Presència de la civilització clàssica en l'organització social i política. Comparació amb els paradigmes actuals.
Explicació mítica i explicació racional. La religió i els mites clàssics en la literatura i en les arts modernes. Concepte d'*heroi* en el pensament occidental.
Comparació entre aspectes de la vida quotidiana grega i romana i l'actual.
Observació, contrast i influència artística de l'arquitectura i l'urbanisme clàssics amb l'actual.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Reconèixer la presència de la civilització clàssica en les arts, les ciències i l'organització social i política.
  - 1.1. *Assenyala i descriu aspectes bàsics de la cultura i la civilització grecollatina que han perviscut fins a l'actualitat, en demostra la vigència en una i una altra època mitjançant exemples i compara la forma en què aquests aspectes es fan visibles en cada cas.*
2. Conèixer la pervivència de gèneres, mitologia, temes i tòpics literaris i llegendaris en les literatures actuals.
  - 2.1. *Demostra la pervivència dels gèneres i els temes i tòpics literaris, mitològics i llegendaris mitjançant exemples de manifestacions artístiques contemporànies en les quals són presents aquests motius i analitza el diferent ús que se n'ha fet.*
  - 2.2. *Reconeix referències mitològiques directes o indirectes en les diferents manifestacions artístiques i descriu, a través de l'ús que se'n fa, els aspectes bàsics que en cada cas s'associen a la tradició grecollatina.*
3. Reconèixer la influència de la història i el llegat de la civilització de Grècia i Roma en la configuració política, social i cultural d'Europa.
  - 3.1. *Estableix paral·lelismes entre les principals institucions polítiques, socials i culturals europees i els seus antecedents clàssics.*
  - 3.2. *Analitza i valora críticament la influència que han exercit els diferents models polítics, socials i filosòfics de l'antiguitat clàssica en la societat actual.*

4. Verificar la pervivència de la tradició clàssica en les cultures modernes.

4.1. Identifica alguns aspectes bàsics de la cultura pròpia i d'altres que coneix amb trets característics de la cultura grecolatina i infereix, a partir d'això, elements que proven la influència de l'antiguitat clàssica en la conformació de la cultura occidental.

5. Fer treballs d'investigació sobre la pervivència de la civilització clàssica en l'entorn utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació.

5.1. Empra les tecnologies de la informació i la comunicació per recollir informació i fer treballs d'investigació sobre la pervivència de la civilització clàssica en la nostra cultura.